

Arealbehov for nye arter – hvordan løser vi dette

Sats Marint – 12. oktober 2022

Advokat Lars S. Alsaker

Statlige myndigheter forventer at kommunen avsetter tilstrekkelig areal til akvakultur –

- KMDs rundskriv H-6/18 s. 19:

«Det forventes at fylkeskommunen og kommunene sikrer nok areal til fiskeri- og havbruksnæringen i kystzoneplanleggingen, og veier dette opp mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser.»

- Regjeringen fastsatte i 2019 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. Her var det vektlagt at den regionale og kommunale arealplanleggingen er viktig for å sikre fiskeri- og havbruksnæringenes langsiktige arealbehov. Det ble fremhevet at det må settes av tilstrekkelig areal til fremtidig havbruk og at bruken av allerede tildelt areal optimaliseres og miljøhensyn vektlegges.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-forventninger-til-regional-og-kommunal-planlegging-20192023/id2645090/>

- I Stortingsmelding nr. 16 (2014-2015) var det også fremhevet at arealplanleggingen «..skal legge til rette for å videreutvikle fiskeri- og havbruksnæringen innenfor en miljømessig bærekraftig ramme». I Stortingsmeldingen het det også som følger:

«Dagens lokalitetsstruktur er en medvirkende årsak til flere av fiskehelseproblemene oppdrettsnæringen har opplevd de senere årene. Eksempler på dette er lakselus- og pankreas sykdom (PD), og da særlig på Vestlandet der tettheten av oppdrettsanlegg er størst.»

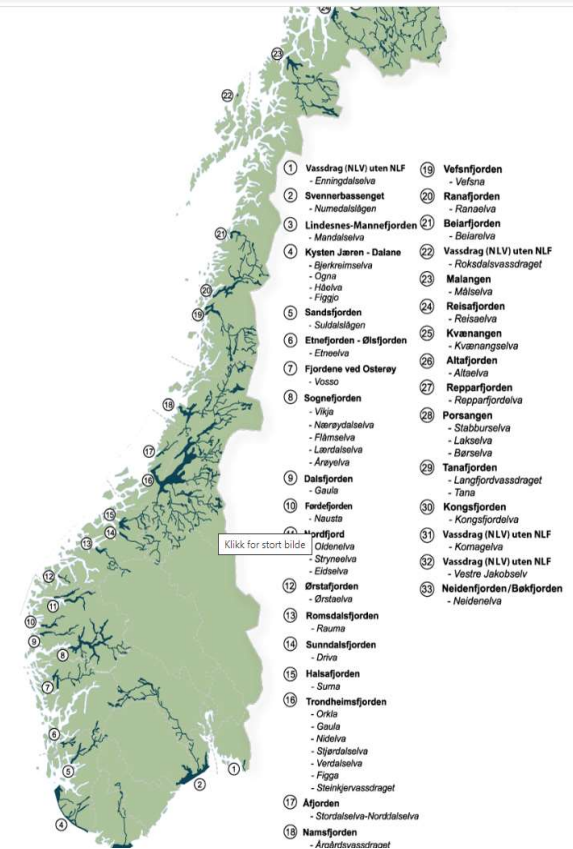
Nasjonale laksefjorder kan brukes til torsk/andre arter

Forskrift om særskilte krav til akvakulturrelatert virksomhet i eller ved nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder

«§ 3.Etablering og flytting av akvakulturanlegg m.m.

Det er ikke tillatt å etablerere nye akvakulturanlegg for:

1. produksjon av matfisk og stamfisk **av anadrom fisk**, med unntak av kultiveringsanlegg eller genbank for vill anadrom laksefisk
2. virksomhet med forsøks-, forsknings- og undervisningsformål, eller
3. produksjon av ål i sjø.»

Endret holdning i forvaltningen siste år – reelt grunnlag for føre var?

Tröndelagen Staatehaaltoje		06.05.2022	2018/7876
		Deres dato:	Deres ref:
Trøndelag fylkeskommune Fylkets hus, Postboks 2560 7735 STEINKJER		Saksbehandler, innvalgstelefon Monica Ekli, +47 73199219	

Kråkøy - uttalelse til søknad - slaktemerd for torsk - Kråkøy slakteri AS

HI har kommet med en ny risikorapport om effekter på gyteområder for torsk. I risikorapporten konkluderes det med at det er en høy risiko for negative effekter av torskeoppdrett i åpne merder på kysttorskbestander i området fra 62° til 67° N.

Statsforvalteren ber om at søknaden blir grundig vurdert med bakgrunn i kunnskapsgrunnlaget og føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9, når saken skal vurderes etter akvakulturloven § 6.

Statsforvalteren vurderer å inkludere ventemerden i tillatelsen til fiskeslakteriet. Dette vil skje gjennom en egen saksbehandling.

Statsforvalteren viser til søknad fra Kråkøy slakteri AS, oversendt fra Trøndelag fylkeskommune til

Endret holdning i forvaltningen siste år – reelt grunnlag for føre var?

- Kunne myndighetene jobbet på en mer proaktiv måte med i identifisere egnet plassering for akvakultur?
- Hva om F-dir, MT og HI i fellesskap, og koordinert av Fylkeskommunen, fikk til oppgave å fastsette 20 lokaliteter i hvert fylke som kunne benyttes til akvakultur med «andre arter».
- Dette kunne i sin tur vært bruk ifbm kommunens KPA-arbeid og evt søknader om dispensasjoner/planendringer.
- Kostadene kunne delvis vært dekket inn gjennom en avgift betalt av den oppdretter som til slutt blir tildelt lokaliteten (og som da sparer kostnader med egen lokalitetskartlegging).

Kommuneplan – kystsoneplan

- Hovedregelen om arealkategorier i kommuneplanen

Plb. § 11-7 nr. 6:

«6. Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone.

Underformål:

ferdsel, farleder, fiske, akvakultur, drikkevann, natur- og friluftsområder hver for seg eller i kombinasjon.

I områder hvor arealplanen bare angir hovedformål for arealbruk, skal det i nødvendig utstrekning gis bestemmelser som klargjør vilkårene for bruk og vern av arealene, jf. §§ 11-9 til 11-11.»

Der KPA bare angir hovedformål – tolkning av KPA

- Rundskriv H-6/18 s. 9:

«Hovedformålet «bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsoner» kan inndeles i underformålene: ferdsel, farleder, fiske, akvakultur, naturområder og friluftsområder hver for seg eller i kombinasjon. **En må være oppmerksom på at alle underformålene, også akvakultur, inngår i hovedformålet.»**

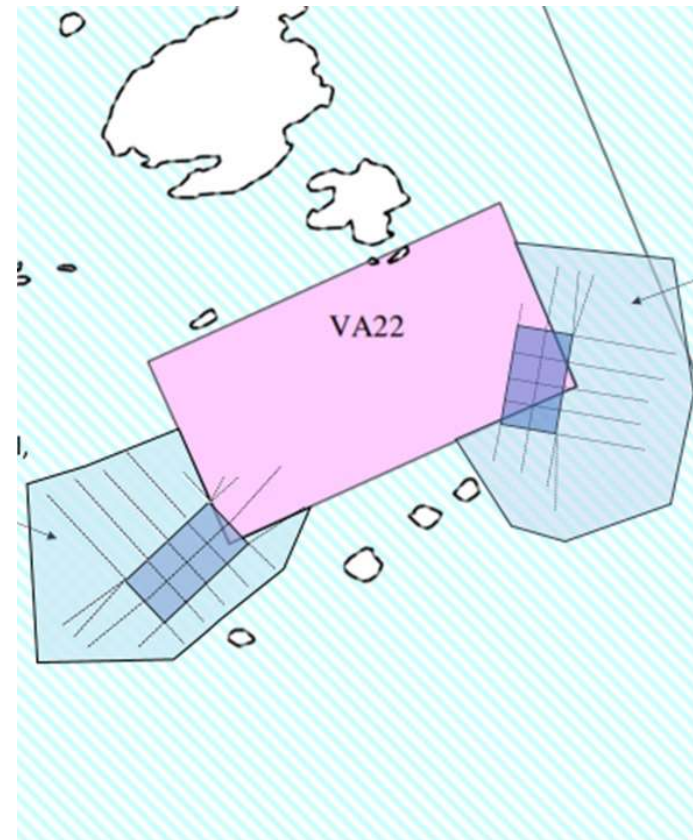
- Kommuneplaner må tolkes med utgangspunkt i regler og veiledere som gjaldt på vedtakstidspunktet.
- Ikke alltid lett å tolke innholdet i en kommuneplan. Er det f.eks. i strid med plan at en fortøyingstrosse går litt utenfor AK-området? Må vurderes konkret.
- Må sjekke tilblivelses-historien, innstillinger, utredninger forut for KPA-vedtaket

Mindre justering av KPA kan være alternativ til dispensasjon

- Justering etter reglene om mindre endringer av kommuneplan i plan- og bygningsloven § 11-17 – «mindre endringer»
 - Mest aktuelt der man flytter et eksisterende område – for eksempel fordi det ikke er egnet – såkalte arealarronderinger
 - Vurderingstema: Ville det vært grunnlag for innsigelse dersom dette hadde vært en ordinær KPA-endring?
Hvis NEI = mindre endring OK
 - Naboer og relevante sektormyndigheter klagerett
 - Fordel i forhold til dispensasjon-saker:

Statsforvalter må vektlegge kommunalt selvstyre, jfr fvl. § 34 i plansaker. Trenger ikke dette i dsip-saker

Dispensasjon til akvakulturlokalitet for torsk/andre arter

- Dispensasjon:
 - Plan- og bygningsloven § 19-2
 - Kommunen treffer vedtak om dispensasjon – kan påklages til Statsforvalteren. Sette-statsforvalter vil være klageinstans
 - 2 vilkår for å gi dispensasjon:
 - *Fordelene ved å gi dispensasjon skal være klart større enn ulempene.*
 - *Hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, hensynene i lovens formålsbestemmelse eller nasjonale eller regionale interesser, må ikke bli vesentlig tilsidesatt.*

Dispensasjon til akvakulturlokalitet for torsk/andre arter

- Praksis hos Statsforvalterne er ofte streng – det skal mye til å få dispensasjon – henviser til planbehandling.
- Men ingenting i lov og forvaltningspraksis som er til hinder for at det etter omstendighetene kan innvilges dispensasjon til akvakulturlokaliteter:

KMD Rundskriv H-6/18:

«Mange kommuner kan ha utdaterte planer for sjøområdene. I slike tilfeller kan det være nødvendig å bruke dispensasjoner til for eksempel flytting eller utvidelse av et område avsatt til akvakultur i kommuneplanen. Det kan for eksempel være behov for mer areal til fortøyningene. Samtidig kan utvidet areal til akvakultur komme i konflikt med andre viktige hensyn. Saken må derfor bli godt opplyst, og søknaden om dispensasjon må sendes på høring til alle som berøres av tiltaket.»

- **Rogalandsmodellen** som kompromiss – midlertidig dispensasjon som kun gjelder til neste KPA-rullering

Samdrift på torskelokaliteter fullt mulig – men vær OBS på at samdriftsavtaler kan etablere et selskap om samarbeidet ikke struktureres på riktig måte

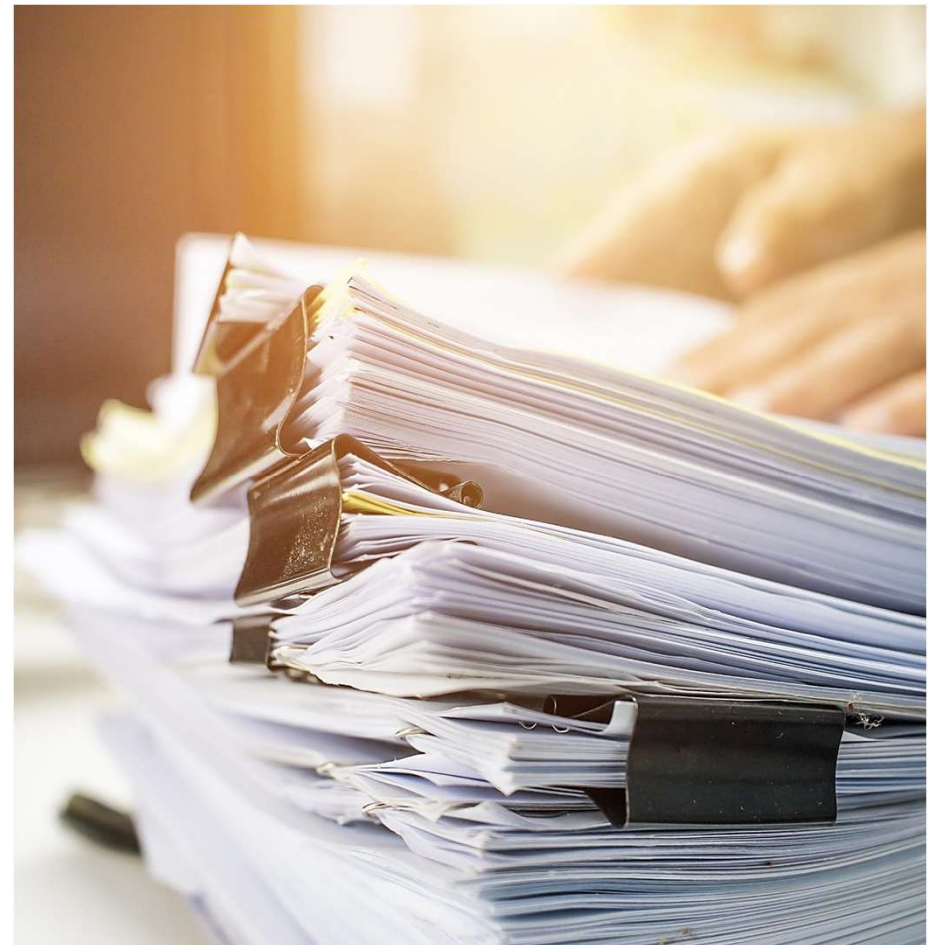

- Hvordan etablere samdrift for torskelokaliteter: Minst en av konsesjonene på lokalitet må overføres til den «gjestende» oppdretter.
- MEN samdrifts-avtalen kan etablere et ansvarlig/indre selskap, selv om det ikke avtales uttrykkelig
- Vurderes ut fra partenes rettigheter og plikter
- Et slikt selskap har uheldige konsekvenser for skatt, avgift og administrasjon:
 - 3 % av utdelinger til deltakerne blir skattepliktig inntekt
 - Deltakere som ikke opptrer utad får ikke fradrag for merverdiavgift på anskaffelser til selskapet
 - Plikt til å levere selskapsmelding og deltakermelding

Hvordan tilpasse samdrifts-avtalen for å unngå etablering av selskap?

- Det sentrale er at det ikke drives virksomhet for felles regning og risiko
 - Et gjensidig bebyrdende kontraktsforhold
 - Ikke fordel kostnader/inntekter eller underskudd/overskudd etter avtalt fordelingsbrøk
 - Separat økonomisk risiko for egen ideell andel av fisken
 - Salg av fisk uavhengig av den andre parten

Ta gjerne kontakt med oss

S A N D S

Lars S. Alsaker
Partner | advokat

Tel. 55 30 10 11
Mob. 419 16 711
E-mail lisa@sands.no

Halfdan Mellbye
Partner | advokat (H)

Tel. 55 30 10 31
Mob. 419 16 731
E-mail hme@sands.no

Kenneth Steffensen
Partner | advokat (H)

Tel. 55 30 10 21
Mob. 926 06 756
E-mail kes@sands.no